

Sygn. akt VII U 148/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Popielińska

Protokolant: st.sekr.sądowy Adrianna Mikulska

po rozpoznaniu w dniu 24 kwietnia 2013 r. w Gdańsku

sprawy J. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 20 grudnia 2012 r. nr (...)

I. Zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy J. S. prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia 15 stycznia 2013r.;

II. nie stwierdza odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie

ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania zaskarżonej decyzji

/ Na oryginale właściwy podpis. /

Sygn. akt VII U 148/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 grudnia 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił J. S. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), tj. wobec nieudowodnienia 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach oraz nie legitymowania się wymaganym wiekiem 60 lat, którego wnioskodawca, nie ukończył na datę wniosku. Organ rentowy wskazał, że nie uwzględnił wnioskodawcy żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych, albowiem uznał brak podstaw do uwzględnienia świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych za okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w G. wystawionego przez (...) Ltd w G. .

Ubezpieczony J. S. złożył odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o przyznanie prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych, nie zgadzając się z ustaleniami faktycznymi zaskarżonej decyzji i wnosząc o zaliczenie do

pracy w warunkach szczególnych zakwestionowanego przez organ rentowy okresu zatrudnienia wykonywanego na stanowisku maszynisty koparki.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony J. S., urodzony dnia (...), w dniu 20 listopada 2012r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i prowadzi działalność gospodarczą.

W toku postępowania przed organem rentowym J. S. udowodnił na dzień 01 stycznia 1999r. staż ubezpieczeniowy w wymiarze 26 lat 8 miesięcy i 9 dni okresów składkowych i nieskładkowych oraz żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z dnia 20 grudnia 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach wobec nieudowodnienia 15 –letniego okresu pracy w szczególnych warunkach oraz nie legitymowania się wymaganym wiekiem 60 lat

Okoliczności bezsporne, vide : wniosek – k. 1-3 plik „E” akt ubezpieczeniowych, raport ustalenia uprawnień – k. 10 plik „E” akt ubezpieczeniowych, zaskarżona decyzja ZUS – k. 11 plik emerytura akt ubezpieczeniowych.

Ubezpieczony w okresie od 11 września 1973r. do 30 kwietnia 1992r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w G., przy czym w okresie od 23 grudnia 1974r. do 30 kwietnia 1992r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace na stanowisku maszynisty koparki. W okresie od 11 września 1973r. do 31 lipca 1974r. ubezpieczony najpierw pracował jako cieśla, potem od 01 sierpnia 1974r. został przeniesiony na stanowisko pomocnika maszynisty, a po skończeniu kursu maszynisty koparki jednonaczyniowej, od 23 grudnia 1974r. pracował już jako samodzielny operator koparki. Były to maszyny samobieżne, pojazdy kołowe o ciężarze całkowitym około 15 ton, którymi ubezpieczony wykonywał prace ziemne w postaci wykopów czy niwelowania terenu przy instalacjach sanitarnych wykonywanych przez przedsiębiorstwo, w którym był zatrudniony. Pracował na bazie sprzętu.

Zgodnie z zaświadczeniem kwalifikacyjnym z dnia 07 października 1975r. w zawodzie maszynista koparki został z dniem 01 października 1975r. został zaszeregowany w VI grupie kwalifikacyjnej ze stawką godzinową 10,50 zł.

J. C., L. F. oraz S. K. pracowali razem z wnioskodawcą w Przedsiębiorstwie (...) w G. .

J. C. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie w okresie od 17 maja 1974r. do 30 kwietnia 1992r. na stanowisku murarza, potem montera instalacji sanitarnych, S. K. od 16 czerwca 1975r. do 30 kwietnia 1992r. na stanowisku kierowcy, zaś L. F. od 05 września 1977r. do 30 kwietnia 1992r. na stanowiskach : mechanika samochodowego, mistrza warsztatu, zastępcy kierownika Bazy sprzętu i transportu a ostatnio kierownika tej Bazy .

W okresie od 19 maja 1992r. do 31 grudnia 1992r. ubezpieczony był zatrudniony w (...)K. Zarząd budowlano – montażowy nr 8 w G. najpierw na stanowisku montera a następnie maszynisty powyżej 16 ton.

Od dnia 24 maja 1993r. ubezpieczony rozpoczął działalność gospodarczą – usługi dźwigowe i transportowe – ciągnik + wynajem, bo od 1983r. miał uprawnienia jako operator dźwigu.

Dowód: świadectwo pracy w warunkach szczególnych – k 5 plik „E” akt ubezpieczeniowych oraz k. 62 plik kapitał początkowy akt ZUS, zeznania świadków: J. C.k. 40, w zw z k. 15 akt sprawy, świadectwo pracy J. C.k. 16 akt sprawy,

zeznania L. F. k. 40-41 w zw z k. 20 akt sprawy, świadectwo pracy L. F. , k. 23 akt sprawy , zeznania S. K. k. 41 w zw z k. 17 akt sprawy , świadectwo pracy S. K. k. 18 akt sprawy, wyjaśnienia wnioskodawcy – k. 38 -39 w zw. z k. 42 akt sprawy

Ubezpieczony J. S. wiek 60 lat ukończył z dniem 15 stycznia 2013r. (okoliczność niesporna)

Dokumentacja archiwalna po zlikwidowanej (...) Ltd w G. została przejęta przez Archiwum (...) spółkę z o.o w G..

(okoliczność niesporna)

Z informacji tegoż Archiwum wynika, iż w jej zasobach brak akt osobowych i dokumentacji płacowej dotyczącej ubezpieczonego z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w G. .

Dowód: pismo z dnia 05.04.2013r . k. 37 akt sprawy

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach ubezpieczeniowych pozwanego organu rentowego oraz przedłożonej przez wnioskodawcę w toku niniejszego postępowania. , której prawdziwości i rzetelności nie kwestionowała żadna ze stron postępowania Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu.

Podstawę ustaleń stanu faktycznego stanowiły także zeznania wnioskowanych świadków oraz wyjaśnienia ubezpieczonego złożone w charakterze strony , które zasługiwały na wiarę, albowiem były one jasne, spójne i razem z materiałem dowodowym (danymi w świadectwach pracy) zgromadzonym w sprawie tworzyły zwartą i logiczną całość. Odnośnie okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) w G. należy zauważyć, że wszyscy zeznający w sprawie świadkowie byli zatrudnieni w tym samym przedsiębiorstwie co ubezpieczony . Podkreślenia wymaga nadto, iż świadkowie pracowali razem z wnioskodawcą w okresie wynikającym z przedstawionych przez nich świadectw pracy , zbieżnych co do dat z datami zatrudnienia ubezpieczonego , a z ich zeznań jednoznacznie wynika, iż znali charakter pracy ubezpieczonego J. S. i specyfikę zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w G. .

Sąd jedynie częściowo za wiarygodne uznał kartoteki płacowe pracodawcy znajdujące się w kopercie k. 63 plik kapitał początkowy akt ZUS oraz świadectwo k. 62 tj. w zakresie , w jakim korespondują one z pozostałym materiałem. Co do zajmowanego stanowiska w latach 1976-1978 w kartotekach jest zapis , iż ubezpieczony zajmował stanowisko cieśla, zaś ze świadectwa pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez Archiwum Sztorm oraz zaświadczenia kwalifikacyjnego z dnia 07 października 1975r. wynika , iż co najmniej od października 1975r. był zatrudniony jako operator koparki.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych stwierdzić należy, iż odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia ustalenia prawa J. S. do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Wyniki przeprowadzonego przez Sąd postępowania dowodowego wykazały, że wnioskodawczyni legitymuje się wymaganym 15 – letnim stażem pracy w szczególnych warunkach, co sprawia, iż stanowisko organu emerytalnego odmawiające wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury, nie jest słuszne.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury **dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r.** zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009, Nr 153 poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. spełniają łącznie następujące warunki:

1)legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat - dla mężczyzn, 60 dla kobiet,

2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,

3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;

Stosownie do dyspozycji art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27. Dla uzyskania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wymagane jest osiągnięcie wskazanego w przepisach wykonawczych wieku, a także przepracowanie określonej ilości lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa o emeryturach i rentach z FUS, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Dodatkowo wskazać należy, iż zgodnie z przepisem § 2 ust 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy natomiast, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (**§ 2 ust. 2**).

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Bezspornym jest, iż na dzień 01 stycznia 1999 r. ubezpieczony udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat (według niespornych wyliczeń organu rentowego 26 lat 8 miesięcy i 9 dni) , ponadto nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego oraz na datę złożenia wniosku w dniu 20 listopada 2012r. nie pozostawał w stosunku pracy. Ubezpieczony wiek 60 lat ukończył co prawda już po wydaniu zaskarżonej decyzji tj. z dniem 15 stycznia 2013r., jednakże zgodnie z utrwalonym już w tej mierze orzecznictwem Sądu Najwyższego spełnienie przez wnioskodawcę warunku legitymowania się wymaganym wiekiem emerytalnym już po wydaniu decyzji przez organ rentowy, jako okoliczność niewątpliwa, nie pozbawia sądu orzekającego - przy uznaniu spełnienia wszystkich pozostałych warunków - możliwości zmiany zaskarżonej decyzji po spełnieniu warunku wieku przez wnioskodawcę.

Przedmiotem sporu pozostawało jedynie ustalenie, czy za zatrudnienie w szczególnych warunkach może zostać uznany okres zatrudnienia ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) w G. wynikający z świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 13 czerwca 1997r. wystawionego przez (...) Ltd. , gdyż po zaliczeniu tego okresu ubezpieczony legitymowałby się wymaganym okresem 15 lat pracy w warunkach szczególnych , zatem spełniłby wszystkie wymagane prawem przesłanki do uzyskania prawa do emerytury w obniżonym wieku.

W ocenie Sądu, fakt wykonywania przez ubezpieczonego od 23 grudnia 1974r. do 30 kwietnia 1990r. pracy maszynisty koparki (sprzętu ciężkiego) jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach i charakterze wymienionej w wykazie A dział VIII poz. 3 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze , znajduje potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym - niewątpliwie został on potwierdzony i uszczegółowiony zeznaniami ubezpieczonego oraz przesłuchanych świadków, które z uwzględnieniem pozostałego materiału dowodowego tj. danych w aktach emerytalnych ZUS oraz aktach niniejszej sprawy omówionych wyżej daje podstawę do twierdzenia, iż wnioskodawca wykazał co najmniej 15- letni okres pracy jako maszynista koparki . Podkreślenia wymaga nadto, iż wnioskodawca konsekwentnie w kolejnych zakładach pracy wykonywał tę samą pracę, do której miał wymagane kwalifikacje, a od 1993r. rozpoczął działalność gospodarczą również tym samym kierunkiem, do którego posiadał kwalifikacje zawodowe jako operator sprzętu ciężkiego.

W konkluzji, z wyżej przytoczonych względów Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami w pkt I wyroku zmienił decyzję organu rentowego i przyznał J. S. prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 15 stycznia 2013r. tj. od ukończenia 60 roku życia, zgodnie z dyspozycją art. 129 w zw. z art. 100 ust. 1 cyt. ustawy emerytalnej.

Sąd zwraca uwagę, że zgodnie z brzmieniem art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Należy podkreślić, że zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 września 2007r. OTK-A 2007/8/97 powyższy artykuł należy rozumieć w ten sposób, że za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uznaje się dzień wpływu prawomocnego orzeczenia tylko w sytuacji, gdy za nieustalenie tych okoliczności nie ponosi odpowiedzialności organ rentowy.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie okoliczności, na podstawie których Sąd uznał odwołanie ubezpieczonego za zasadne, zostały ostatecznie wyjaśnione w drodze uzupełnienia materiału dowodowego o zeznania świadków , wyjaśnienia ubezpieczonego oraz dokumenty przez niego złożone wyjaśniające zakres obowiązków i charakter jego pracy, co uzasadnia zastosowanie dyspozycji art. 118 ust. 1a cyt. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez wnioskowanie a contrario, co mając na względzie orzeczono jak w punkcie II wyroku.

SSO Monika Popielińska